

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra . . . 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPART KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és
Kiadóhivatal:
F. uca, Simonffy-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmés-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

Hogy lehetne tenni a reverszálisokról?

Debrecen, jan. 30.

(T) Csak egy kis enerzsia kellene hozzá s a reverszalist kicsikaró tábor észére lehetne téríteni. Mert hiszen a jobbról-balról fölmerülő nyilatkozatokból látjuk, hogy ezeket a nyilatkozatokat rendesen plébános urak csikarták ki, már pedig tudva levő, hogy vajmi kevés kerületben játszanak döntő szerepet a plébános urak. Tény, hogy ez a reverszális a legtöbb kerületben a nagy többség tudta-hire nélkül csikartatott ki, sőt hogy a reverszálisok által a nagy többség elve, akarata, szándéka ki van játszva. És míg az egyes plébános urak, erőszakoskodásuk által a törpe minoritás érdekének érvényt tudnak szerezni s a többség elvének választási intencióját kijátsszák, addig a többség békén türi, hogy ez az egynehány magát feltoló ember „f á t v á g j o n a z ő t ü r e l m e s h á t á n.”

És miért ne vágna, ha türi a majoritás? Hiszen a majoritás türelme, minden zsarnokságnak az alapja. Hogy milliókon egyes zsarnokok uralkodnak, hogy egyes zsarnokok akarata milliók akaratának elébe tétetik. Hogy Tahiti és Uganda fejedelmei népeiket barmoknak tekintik és Dahomey királya alattvalóit

csupa kedvtelésből ezer számra mészároltatja le, hát miért türik az alattvalók? Na de annak még van értelme. A fegyveres hatalom a király kezében s az ily fegyveres hatalom megdöntésére, milliók egyetértése, elszántsága, közreműködése szükséges: de hogy Magyarország egyes kerületeiben az egyes plébános urak a zsarnok szerepét miért adhatják, hogy fényes nappal, ezernyi választó közepett behatolnak a jelölt lakására s attól fe nyegetések közt oly reverszálisokat rabolnak, melyeknek tartalma a többség elvével, akaratával, merőben ellenkezik: ez, annak a többségnek, melynek semmiféle fegyveres hatalommal megküzdnie nem kell, vétkes türelme, hogy ugy mondjuk: gyávasága.

Még hagyján, míg a kerületek ilyen reverszálisokról nem tudtak, kijátszásuk tudomására nem jöttek, nos hát addig nem tehettek róla: de mióta ezek a reverszálisok nyilvánosan lettek publikálva, a mióta a reverszálisok kierőszakolói nyilvánosan dicsekszenek alkotmányellenes tettükkal, hogy t. i. a jelöltet a választók háta megett a választók elvének megtagadására erőszakolták, és a jelölt most már képviselő, mint e merénylők áldozata kétes helyzetbe jutva: hát valóban szégyen ama kerületek nagy többségétől amely nagy többség feltétel nélkül bizonyos, hogy az inkvizíció ezen

baglyainak prédát marcangoló vihogását tétlenül, mozdulatlanul hallgatja.

Csak egypár kerületnek kellene megkezdeni és menne utána a többi. Csak egypár kerület szabadelví intelligenciájának kellene megkezdeni és menne utána a többi. Csak egypár kerület szabadelví intelligenciájának kellene összeülni, a dolgot megbeszélni, az iránytadó választókat összehívni és felvilágosítani őket arról az erőszakról, melyet egyesek a választók elvén elkövettek, amikön a jelölt programjából a legsarkalatosabb elvi dogmákat eltüntették. Amde aminthogy egy hamis okmányt semmisnek lehet nyilatkoztatni, éppen oly hatalmában áll a választók majoritásának, hogy az ily mellékutakon kicsikart okmány kötelező erejét vagy semmisnek nyilvánítják, vagy azt a képviselőt, ki e nyilatkozat dacára is a kierőszakolt okmány tartalmához ragaszkodik, téves felfogás alapján adott szavától felmentsék. Mäskülönben az ilyen képviselő a választók többsége nyilatkozatának dacára mégis az ellenfél elvét vallja magáénak.

Tény, hogy aki szabadelví programmal lett megválasztva, s választóinak háta megett a szabadelvűséget teljesen ellenkező reverszalist állított ki, az, ha nem erőszakoskodások útján tette, megtevesztette választóit, ha pedig erőszakoskodás útján tette, amde a választók

A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

Farsang vége Fiumében.

(Reminiszcenciák.)

A hetvenes évek vége felé kedélyes kis társaság verődött össze a magyar tengerpart egyetlen kivétől városában. Ambár a társaság tagjai egy-sítették magukban a társadalom minden rétegét, de mivel csak magyarok lehettek tagjai, kik az anyaországtól messzire elszakadva, egészen egymásra voltak utalva. Így azután megessett, hogy a kormányzósági tanácsos mellett egy baka őrmester ült a „Hotel Csernajeff“ piros terítékű asztalánál és boldogult kollégánk Mócs Zsiga, a scuola nautica növendékeit gyönyörködtetett Hary János-féle előadásaival.

Apropos . . . „Hotel Csernajeff“. Ez is a signor Mox (így hívták az ottani dígák Mócs Zsigát) felfedezése volt. Miután a régi és az új Fiumában feszélyezve éreztük magunkat a külföntéle „trattoria“, „osteria“ és „birreria“ boltíves ivóban és piszkos asztalainál, Zsiga barátunk megbízott, hogy keressen egy alkalmas helyiséget. Nem sokára jelentette aztán, hogy talált egyet. Ez pedig nem volt egyéb, mint a Tersatto oldalán egy ütött-kopott kurta koresma melynek tulajdonosát kiárverezték. Zsiga barátunk azután kivette klub-helyiségnek az egész házat és egyik szel emes cimboraköri tag, báró Saarbhausen, műkedvelő festő és fotografus, különben titkáros a fináncoknál, kanizsai non pareille betűkkel kipingálta egy négy méteres vitorlavásznonra a „Hotel Csernajeff“ firmát.

A mintegy hatvan főre tehető magyar kolónia aztán itt tartotta esténként összejöve-

teleit toasztokkal, szellemi röppentyűkkel és igazi magyar dallal megfűszerezve. Még disznótort is tartottunk és pedig a legelsőt a magyar tengerparton.

A dolog úgy esett ki, hogy egyik klubtag, névszerint Lakatos Bálint, a ki egyetlen háztűzes ember volt a társaságban, vállalkozott a hentes mesterségre, (különben iskolaigazgató volt) és közköltészen hozattunk egy szép példány honi sertést. Diadallal hajtottá föl négy va-uti szőga a szép hat mázsás állatot és szombati napra esett a kivégzés ideje, estére kelve pedig a tor.

Bálint kománk neki gyürkőzik, megöli a disznót, beemelik a nagy koppasztó teknőbe. De u am fia! a disznó nem halt meg egészen. A forró víz öntudatra hozta, kiugrott a medencéből és uccu, toronyirányában vágat a város felé a Fiumára hídján keresztül a nélkül hogy vámot fizetett volna, be a városba.

A korzó végében, a Piazza Adamichon éppen ténzenét tartott a banda cittadina, a világos öltözékű hölgyközönség, a sok spuzetti (így hívják Fiumében a gigerlét) és cilinderes urak le- s felhullámzóttak, gyönyörködve erős-n Verdi zenéjében. A honi sertés egyenesen a kört képező zenekarnak tartott, felborítván utközben egy-egy természetes dámát, a nélkül hogy pardont kért volna, nyomba követve Lakatos kománk által, felgyürt ingujjban, kezében egy véres disznóölő késsel.

Ambár higgadt és elfogulatlan ember könnyen megállapíthatta az okozati összefüggést a disznó által végigeselekedett dolgok és a tanító hentes üdözése között, mégis, St. Herman-dad emberei fültövön csipték Bálint kománkat

és se szó, se beszéd, bekisérték a kóterbe (pedig akkor még nem voltak anarchisták.)

A honi sertés pedig a bombardós lábai közt irányt változtatott, a mólóra inalt, persze a tenger létezése tekintetében foga omzavarban levő, belepottyant oda. Az ott ácsorgó tacchino-k aztán kihalaszták s miután Lakatos kománkat Német Imre, akkori vice-kormányzó kiszabadította kelletlen helyzetéből, a disznó átadatott neki és nagy tömeg kíséretében a „Hotel Csernajeff“ udvarára szállítatott.

Pont nyolc órakor az asztalon párolgott a sok hurka, kolbász, oldalas és mindenféle disznóság, mellettük rongyos pogácsa, csöregé, kürtös kalács, toros káposzta, a dalmát bor félre került s valódi szegszárdi mellett engedte át magát a társaság Epikur örömeinek. A jól megszolgált vacsora után olyan hatalmas dáridó keletkezett horvát földön, hogy még Debrecenben is megjárta volna. Egy jó torku szegedi fiu, a nagyerejű Tisóczky, rákezdte a társaság bordalát, melyet unisono folytattunk kórusban:

El oly életünk határa,
Biztosítva van csak mára,
H lup eljön a kaszával
A rideg halál . . .
Addig élsz, míg torkod ázik,
Bor ha van, kedv nem hiányzik,
Rajta hát igyál! . . .

— Pistikám, ez az illet, nem illet! . . . kiáltott fel lelkesültségében az egyik jókedű cimbora, barátjának nyakába borulva . . . „Igyunk egyet!“ Majd sorra járt a pobár s alig ürülnek ki, máris újra töltik. Egy jó torku fiu, Vácady nevű vasuti tisztt (olyan hangja volt, mint nálunk Jillynek) rákezdte Kompolthynak egy frissében készült dalát egy olasz tengerész-dal nótájára érees hangjau

eme, az ő elvükkel ellenkező, kierősza kolt okmányt semmisnek nyilvánítják s a képviselőt programja betartására köteleztetik: nem szavazhat másképpen.

— **Országgyűlés.** A képviselőház tegnap is folytatta Bethlen András gróf törvényjavaslatának tárgyalását a mezőgazdaságról és mezőrendésről. A ház szakemberei, pártkülönbség nélkül, nagy buzgalommal dolgoztak és számos paragrafust letárgyaltak. A vitában részt vettek a miniszteren kívül Miklós Ödön államtitkár, Kabos Ferenc előadó, Kubinyi György, Bessenyei Ferenc, Andrassy Sándor gr. Madarász József, Bernáth Dezső, Andreánszky Gábor b. Hermann Ottó, Szalai Károly, Makfalvy Géza, Kolozsváry Kis Zoltán, Bernáth Béla, Ónody Géza, Okolicsányi László, Jeszenszky László báró, Ivánka Oszkár, Szemere Huba, Ernusz Kelemen, Ugron Gábor, Remete Géza stb. A vitát még holnap folytatják.

— **A királyi könyvek hazakerülnek.** A királyi könyvek, libri regii, a régi magyar királyok kiváltságleveléről és egyéb adományozásairól készült hivatalos iktatókönyvek. Mint annyi más történelmi emléket, úgy ezeket a királyi könyveket is elveszítette a nemzet a leönt viharos századokban. A mohácsi vész előtti időkből származott királyi könyvek, elpusztultak akkor, a mikor Budát bevette a török. A Habsburg-bázbeli királyok azután Bécsben őrizték királyi könyveiket. Ezek sorolják fel a nemesi, bárói, grófi és hercegi rangemelésekről, örökségi ügyekről szóló királyi végzéseket s mellette van hozzájuk 1736 óta az adományozott címerek hiteles rajza is. Ezeket a királyi könyveket ismételtén kérte vissza az országos levéltár, de hiába. Most végre a kormány közbelépése, kiadták ezeket a magyar királyi könyveket is. — Legközelebb hazakerülnek ezek a királyi könyvek és a budapesti országos levéltárban helyeztetnek el.

— **Belföldi hírek.** (A király elutazása.) A király budapesti tartózkodásának ideje még nincs ugyan végleg megállapítva, de valószínűleg február negyedikén vagy

ötödikén az udvar már elmegy Bécsbe. A csütörtöki audiencia tehát az utolsó lesz. — (A királyfi halálának évfordulója.) Ma van Rudolf trónörökös szomorú halálának ötödik évfordulója. A megboldogult lelki üdvéért ma délelőtt a fogadalmi kápolnában gyászmise volt, amelyet a király is vezíghallgat. — (A nemzeti kaszinó.) Vasárnapi tisztújító közgyűlésén már alkalmazkodott a kath. nagygyűlés határozatához, mely szerint a katolikusok az egyleti életben is csak olyanokra szavazhatnak, akik katolikusok vagy a papság érdekeinek nem ellenségei. A nemzeti kaszinó ugyanis a választmányból kibuktatta a protestánokat és a liberális katolikusokat, — csupa konzervatívokat és katolikusokat választott meg. A liberálisok e miatt kilépni készülnek. — (A Linder György választói.) A Linder választói értekezletet tartottak, melyen azt indítványozták, hogy felszólítsák Lindert a mandátuma letévesére. Ugyanezért a Házhöz kérvényt is intének.

— **Külföldi hírek.** (Milán és Risztic s) Mihály metropolita Milán és Risztic kibékítésén faradozik. Ez egyenesen Milán király kívánságára történik, a ki legutóbb így nyilatkozott: Ha Vilmos császár kibékült Bismackkal, Risztic is kibékülhet velem. (A szicíliai mozgalom leleplezése.) A Lokal-Anzeiger római tudósítója másfél óra hosszúságú beszélgetést Crispivel. Crispi azt mondta, hogy pozitív bizonyítéka van arról, hogy a szicíliai mozgalom összeesküvéssel provokálták. Az összeesküvők teljes haditervet dolgoztak ki a végből, hogy egész Olaszországban előkészítsék a forradalmat; valóságos pokoli terv volt ez, melyet a monarchiát és az ország egységét szét akarták robbantani és melyet a kormány csak gyors és erőlyes fellépéssel bírt meg-husítani. (A kedive és a z angolok.) Kairóban a helyzetet nagyon komolynak tartják, minthogy a kedive napiparancsának tartalmában újabb bizonyosságát látják annak, hogy a kedive Anglia irányában engesztelhetetlen ellen-zennvel viseltetik. Azt hiszik, hogy Egyiptom anektálása vagy a kedive letétele fog bekövetkezni, ha a kedive újabb spontán napiparancsot nem bocsát ki és nem

alkalmazkodik az angol kormány tanácsaihoz. — (A bolgár trónörökös.) Egész Bulgária örömben uszik. A bolgár trónon ülő Kóburgház dinasztiája megalapított. Ferdinánd fejedelem neje tegnap reggel 7 órakor egészséges gyermekeknek adott életet. A trónörökös születésének híre villámgyorsan terjedt el a városban és mindenütt nagy örömet keltett.

A közügyesség oktatása.

Debrecen, január 30.

„A közügyesség oktatást fejlesztő egyesület” alapszabály-tervezete fekszik előttünk, a mely a közelebb tartandó közgyűlés elé fog terjesztetni megbeszélés és elfogadás végett. A közérdek szempontjából közöljük itt a szakavatott elaboratumot. Így hangzik:

I. Az egyesület címe, célja székhelye.

1. §.) Az egyesület címe: Közügyesség oktatást fejlesztő egyesület Debrecenben, röviden: „Közügyesség egyesület”.

Székhelye: Debrecen.

Területe: Debrecen szab. kir. város és Hajdúvármegye.

2. §.) Az egyesület célja: iskolai műhelyek alapítása, fenntartása és támogatása, közügyesség tanítók kiképzése, azok jutalmazása, tökéletesítés, egy központi iskolai műhely-intézet felépítésére és általában a közügyesség oktatás eszméjének terjesztése a társadalomban.

3. §.) Az iskolai műhelyek rendeltetése, hogy önként jelentkező fiú-gyermekeknek elméleti tanulmányaikkal mellett hetenként legalább kétszer 1—2 órán át, közügyesség foglalkozást adjon, ezzel az erkölcsi és testi nevelést előmozdítsa, főleg pedig az, hogy a munka megbecsülésére, kéz, szem és izlés fejlesztésére, tehát egy képzett iparos nemzedék nevelésére és a házi ipar fellendülésére alkalmat adjon.

II. A tagok jogai és kötelezettségei.

4. §.) Az egyesület tagja lehet bármely önálló egyén, a kit az egyesület választmánya tagul elfogad.

A tagok lehetnek:

a) alapítók oly egyesek, vagy társulatok,

intonálva, melynek végstrófája ekképpen hangzott:

... Tengerész vagyok,
Utaimra elkísér a jövedv,
Bánatot nem ismerlek.
Hadd keseregjenek helyettem a jó
Százföldi emberek;
Mert míg ők nyugodtan otthon vannak,
Én véredek között vagyok...
Félre hát ti bánatok, ki tudja,
Tán utolszor vigadok!

Összeesendültek a poharak, megköltettek a felbonthatlan barátságok... persze azóta sok viz lefolyt a Dunán és az a hatvan magyar azóta talán hetven helyen van...

Éjtél felé járhatott az idő, valaki indítványozta, hogy menjünk kávéházba. Lefelé indulunk s a hegy lábánál a „Trg Zriny”-n találjuk a „Café Hrvatska”-t. Epp oly piszkos, rozszant berendezéssel, mint Budapesten egy külvárosi éjjeli kávéház. Minden zég-zugát betöltöttük, és a jó „Goszpojica svabica” nem győzte hordani a sok kávé köcsögöt.

Eleinte azt hittük, hogy magunk vagyunk de csakhamar kitűnt, hogy mások is vannak. Egy sarok asztalnál két komoly ábrázatu férfi olvasta a „Slobodát”, mi közben elesen kikeltek ellenünk, elég hallhatóan makogván, hogy mégis csak disznóság, hogy a magyaroknak nem elég már Fiume, hanem „Horvátország” éjjeli nyugalmát háborítják tivornyáikkal...

Meleg lett a fületöve a mi Herkulesünknek, Tisoczky Tóninak, elébe áll a két horvát atyafinak és nem bődült még marha oly nagyot a hortobágyi pusztán, mint ő, mikor tülébe ordítja:

— Wer sind Sie?!

— Ich bin Bürgermeister von Susak...
volt a válasz galambszelid hangon.

Emberünknek sem kellett több, két markával egy-egy horvátot ragad meg az embonpoint-ján, s literálja kifelé a kávéház ajtaján ugrasztván rajta egyszerre 9 lépcsőt.

A kidobás öröme egy kis turini „Ver-mutó”-t rendeltünk s alig szopoztuk ki az apró poharokból, két statisztika kinézésű alak jelenik meg az ajtóban keresztbevetett, kifarbázott szíjjakkal a mellén, szuronyos puskával a vállon, ki-odrott bajuszsal, s elkezdnek valamit makogni, holmi „Oglas”-okat emezetve, miből mindjárt gondoltuk, hogy rendőri közegekkel van dolgunk.

Igen természetes, ezek is azon az uton fordultak vissza, mint a polgármester.

Másnap egyik-másik kollegánk idézést kapott a „kotarskomu sudu”-tól, de bizony feléjük se nézett egyik sem, még csak hajuk szála sem görbült meg.

Kedden, hushagyó kedd lévén, a mi társaságunk is testületileg vonult ki a korzóra, hol már kezdetét vette a hivatalos tombola.

A „Cassino patriottico” erkélyen nagy tábla volt fállítva rajta számok, melyen minden egyes kihuzott számot beföldtünk egy lappal. Ellenőrző készülék volt.

— Venti cinque! kiáltja egy érces torok és megharsan a trombita, jelentve, hogy egy kis fiu csinálta meg a tombolát. Áttör az ember-áradaton és a hatóság embereitől átveszi a főnyereményt — egy ezüst theás készletet. — Nagy az öröm mindenki gratulál a kis fiúnak, kinek édes mamája dohánygyári munkásnő.

A tombola végeztével kezdetét veszi a kocsikorzó, virág és konfetti dobálással, melyet már annyiszor megirtak, hogy felesleges itt annak lefolyását megismételnem.

Elég az hozzá, a korzó telve volt borsó

nagyságu cukorkákkal s nem egy utcagyermek kilószámra szedett össze belőlük.

Már gyújtogatni kezdték a gázlámpákat, mire vége volt a farsangi cécónak, már távozni akarunk, mikor meglátjuk a mi tegnapi polgármesterünket signor Braghettivel karonfogva.

Minden szem rajtuk függött s minden arc elfordult s úgy nevetett láttukra. Oda nézünk mi is biztos pozícióból, s uram fia! Braghettinek, a nautica professzorának kilencágu korona a fején. Persze egy pár órával azelőtt az még fényes cylinder volt. A mint Kompolthy elbeszélte, az a fatális eset történt a jó öreg urral, hogy míg a „Bel moro”-ban jóízűen fogyasztotta a dupla adag beefsteak-jét, addig az impo-tor nauticusok új cilindert ki cikekkoztak, s sötét lévén, fejére tette és úgy jött a a korzóra, végignézendő Carneval herceg temetését.

Nyolc óraker aztán tódult a közönség a színházba, a hol az utolsó „Cavalchina” tartott a farsang befejezésül. Tiszteletünkre, midőn mindannyian beéptünk, Fletzer, sipkacsináló, elszavalta nekünk a szózatot.

Azóta tizenegyet esztendő tült le az örök-kévalóság tengerébe, Fletzer uram is többször volt Magyarországon, beszéltem is vele, a szózatot még mindig szavalgatja, legutóbb Debrecenben is megcselkedte, de ő maga többet egy szót sem tud magyarul.

A susaki polgármesterrel is találkoztam a mult év végén, ki mint egyik polgártársunk vendége időzött Pécsen. A bemutatkozáskor jót mosolyogtam magamban, azon tündődv, hogy vajjon tudja-e az a jó ur, ki voltam én egykor Susakon?

Ballier Sándor.

erkölcsi testi

50 koronát

b) rém

fizetnek.

5. §.)

a) hog

vegyen és o

b) hog

tegyen;

c) hog

Azon t

az egyesület

tik, jogaikat

hetik. Ezen

ségénél beje

6. §.)

tagsági igaz

tartoznak.

7. §.)

tés alapján

ban a folyó

III. Az egy

8. §.)

a) ado

b) álla

gélyei;

c) az e

d) felol

9. §.)

sairól rendes

10. §.)

adások elké

állapotáról

vizsgálók ál

terjesztetik.

IV.

11. §.)

választmány

12. §.)

később máro

melyet az eg

alapján az e

tartása előtt

A közg

kök egyike

fel és határo

13. §.)

a) a z

rálása;

b) az e

nyának és sz

c) eset

azok a válas

tása előtt leg

d) alap

e) az e

14. §.)

legalább 40

dosításához

szükséges.

Ha az

nem volna, u

gyűlésre hir

nélkül a meg

15. §.)

lasztmány ha

tag indokolt

V. Tisztvis

16. §.)

és elintézésé

egy elnököt,

24 tagból áll

választ.

17. §.)

személyekkel

összehívja a

ellenjegyzí a

együtt az eg

Az elnö

nökök egyike

tesíti.

18. §.)

kivül a közg

tagok egyhar

az első 2 évt

ben azok, kil

telt. A kilépe

lasztmány ha

erkölsi testületek, melyek egyszer s mindenkorra 50 koronát;

b) rendes tagok, kik évenként 2 koronát fizetnek.

5. §.) Minden tag jogosítva van:

a) hogy az egyesület közgyűlésén részt vegyen és ott szavaztatást gyakorolja;

b) hogy a választmány utján indítványokat tegyen;

c) hogy az iskolai műhelyeket meglátogassa.

Azon területek, melyek akár alapítók, akár az egyesületet rendes évi segélyezésben részesítik, jogaikat egy kiküldött tag által érvényesíthetik. Ezen kiküldött neve az egyesület elnökségénél bejelentendő.

6. §. Az egyesület tagjai az évi járulékot tagsági igazolvány ellenében az év elején fizetni tartoznak.

7. §.) Az elnökségnél tett előzetes bejelentés alapján a tagok kiléphetnek, kötelesek azonban a folyó évi járulékot megfizetni.

III. Az egyesület jövedelmei és számadásai.

8. §.) Az egyesület jövedelmei:

a) adományok és alapítványok;

b) állami, hatósági és közintézetek évi segélyei;

c) az egyesület tagjainak járuléka;

d) felolvasások, munkakiállítások jövedelmei.

9. §.) Az egyesület bevételeiről és kiadásairól rendes könyveket vezet.

10. §.) Minden polgári év végén a számadások elkészítendők és az egyesület vagyoni állapotáról a mérleg összeállításra, mely a számvizsgálók által megvizsgálva a közgyűlés elé terjesztetik.

IV. Az egyesület szervezete.

11. §.) Az egyesület ügyeit a közgyűlés, a választmány és tisztviselők vezetik.

12. §.) Az egyesület minden évben legkésőbb március hóban rendes közgyűlést tart, melyet az egyesület választmányának határozata alapján az elnök legalább 14 nappal annak megtartása előtt hív össze.

A közgyűlést az elnök, esetleg az alelnök egyike vezeti, azzal jegyzőkönyv veendő fel és határozati szótöbbséggel hozatnak.

13. §.) A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) a számadások és évi jelentés elbírálása;

b) az egyesület tisztviselőinek, választmányának és számvizsgálóinak megválasztása;

c) esetleges indítványok tárgyalása, ha azok a választmány utján, a közgyűlés megtartása előtt legalább 8 nappal benyújtottak;

d) alapszabályok módosítása;

e) az egyesület feloszlata.

14. §.) A közgyűlés határozatképes, ha legalább 40 tag van jelen, az alapszabályok módosításához azonban legalább 60 tag jelenléte szükséges.

Ha azonban a közgyűlés határozatképes nem volna, új közgyűlés tartandó, mely az előző gyűlésre hirdetett tárgysorozat felett tekintet nélkül a megjelentek számára határoz.

15. §.) Rendkívüli közgyűlés vagy a választmány határozata folytán, vagy legalább 25 tag indokolt írásbeli kérelmére hívandó össze.

V. Tisztviselők és választmány hatásköre.

16. §.) Az egyesület ügyeinek vezetésére és elintézésére a közgyűlés 3 évi időtartamra egy elnököt, két alelnököt, titkárt, pénztárost, 24 tagból álló választmányt és 3 számvizsgálót választ.

17. §.) Az elnök az egyesületet harmadik személyekkel és hatóságokkal szemben képviseli, összehívja a köz- és választmányi gyűléseket, ellenjegyzi a pénztári kiadásokat és a titkárral együtt az egyesület közleményeit aláírja.

Az elnököt akadályoztatása esetén az alelnökök egyike rendszerint, kor szerint — helyettesíti.

18. §.) A választmány a tisztviselőknél kívül a közgyűlésen választott 24 tagból áll. A tagok egyharmada minden évben kilép és pedig az első 2 évben. Sorshuzás utján a későbbi években azok, kiknek megválasztása óta 3 év telte. A kilépettek újból megválaszthatók, a választmány határoz, tagok felvétele, az egyesület

vagyonkezelése, az évi jelentés és számadások elkészítése felett.

19. §.) A választmány határozatképes, ha a gyűlésen legalább 5 választott tag van jelen. A választmányi ülésekről a titkár jegyzőkönyvet vesz fel, mely az elnök és egy választmányi tag által hitelesítettik.

20. §.) A választmány saját kebeléből egy 5 tagú igazgató bizottságot választ, melynek feladata az iskolai műhelyek berendezéséről, a tanító-képző tanfolyamok létesítéséről, tantervekről stb. nézve a választmánynak javaslatot tenni, és minden az oktatás menetére vonatkozó ügyekben határozni. Az igazgató bizottságnak hivatalból tagjai a műhelyek tanítói is.

21. §.) A pénztáros az egyesület bevételei és kiadásairól rendszeres könyveket vezet, a kiadásokat csak is az elnök vagy helyettese által kiállított utalvány ellenében teljesíti.

A titkár a jegyzőkönyveket vezeti, az egyesület kiadványait szerkeszti és aláírja, az irattárt rendezi.

22. §.) A számvizsgálók, kik először 1, azután 3—3 évre választatnak, évközben az egyesület pénztárát megvizsgálhatják, a számadásokat felülvizsgálják, azok helyességéről a közgyűlésnek jelentést tesznek. A számvizsgálók a választmányi ülésre meghívandók, de ott csak tanácskozási joggal bírnak.

VI. Vítás kérdések.

23. §.) Az egyesület tagjai és a választmány vagy tisztviselők között egyesületi ügyekben előforduló vítás kérdésekben, ha azok az elnökség által kiegyenlíthetők nem volnának, a kör tagjaiból alakítandó választott bíróság dönt. Minden fél 2—2 tagot, a kik együttesen egy elnököt választanak.

VII. Feloszlás.

24. §.) A választmány az egyesület feloszlását, egy külön ezen célból egybehívandó közgyűlésen javasolhatja.

Ezen közgyűlés csak akkor határozatképes, ha az egyesület összes tagjainak $\frac{2}{3}$ része jelen van.

Elegendő tagszám meg nem jelenése esetében a 14 nap múlva újabban egybehívandó közgyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára, határozatképes.

A feloszlást kimondó közgyűlés, a netán fennmaradó vagyont, Debreczen sz. k. városnak azon kikötéssel adja át, hogy az mint külön alap kezelve csak népoktatási célokra használtassék fel.

25. §.) A kör célját alapszabályok, megváltoztatását valamint a kör feloszlását és ez esetben a vagyon hova fordítását kimondó közgyűlési határozatok, a m. k. belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett felterjesztettek.

Debrecen, január 24-én,

Stern Győző,

Váczai János

szervező bizottsági előadó

szervező bizottsági elnök.

Irodalom — Művészet.

* A Jókai jubileum után. Jókai Mór, a ki influenzája miatt most egész nap szobájában kénytelen maradni, naponként több óráhozat dolgozik azokon a k ö s z ö n ö l e v e l e k e n a melyekkel gratulációsainak kedveskedni akar. Mindazoknak a k ü l d ö t t s é g i t a g o k n a k a kik jubileuma alkalmából nála jártak, el fogja küldeni a r e c k é p é t s a j á t k e z ü l á i r á s á v a l. Ezzel a figyelemmel akarja kitüntetni tisztelőit. Ő maga pontosan leírta mindazokat az üdvözlő feliratokat, diszpolgári okleveleket és ajándéktárgyakat, a melyekkel jubileuma alkalmából az egész ország elárasszotta. Valóságos kis irodalmi mű ez, a mely most a sajtó alatt van s a melyet meg küld mindazoknak, a kik a költőt egy-egy felirattal, oklevéllel vagy ajándék tárggyal megtisztelték. A n e m z e t i d i s z k i a d á s e l s ő k ö t e t é n e k k i b o c s á t á s á r a m á r n a g y b a n f o l y n a k a z e l ő k é z ű l e t e k. E kiadás első tíz kötetét tavaszra már meg is

kapják az előfizetők. A bizottság figyelmeztetni kívánja mindazokat, a kik a kétszáz forintos nemzeti diszkiadásra előfizetni akarnak, hogy ebbeli szándékukat lehetőleg február elsejéig jelentsék be.

* „Hét év múltán“ címmel új regény jelent meg az „Egyetemes Regénytár“-ban. Szerzője D e l p i t A l b e r t, a k i n e k a m o s t a n i f r a n c i a r e g é n y í r ó k k ö z ö t t m e s e s z ö v é s é s j e l l e m e z é s d o l g á b a n a l g a k a d p á r j a. Legújabb regényének az is kölcsönöz különös érdeket, hogy egyik regényében a francia expedíciót Tonkingban tárgyalja, s ez által exotikus szokások és emberek leírását adja mesteri tollával. De nem ez a regénynek főérdeme, hanem a pompás mese, mely egy szerelmi történet tárgyal olyan költői színezettel, hogy az olvasó figyelmét pillanatig se engedni látnak. Nem könnyű dolog Delpit szép nyelvét magyarra átültetni, de a fordító: Szigethy Szalay Erzsike nagyon ügyesen oldotta meg feladatát s Delpit regénye csaknem úgy olvastatja magát, mintha eredeti volna. Kapható a regény minden könyvkereskedésben és ára két csinos piros vászonkötésben 1 frt. Kiadja Singer és Wolfner. Budapest.

* Az Emke értesítője. Az Emkének oly nagy kiterjedésű az ügyvezetése, hogy szükségessé vált egy h a z i é r t e s í t ő k i a d á s a. Az értesítőt S á n d o r József szerkeszti s minden hónap 20 án jelenik meg, közölve az egyesület életében előforduló fontosabb mozzanatokot. Az előfizetés díja egy évre 1 frt, egy szám ára 10 kr. Az első szám sok érdekes közleményt tartalmaz. Ebből látható, hogy az Emke bevétele elérte az évi átlagos 100.000 forintot.

Színház.

„Az ötödik pont.“

(Eredeti operette. Szövegét és zenéjét írta Megyeri Dezső. Első előadása a debreceni színházban 1894. január 30-án.)

Amíg a komoly dráma terén irodalmunk következetesen hanyatlak, a léha műfaj minden irányban terjeszkedik. Eredeti színi irodalmunk egy évtized óta alig produkál egy-egy belbecsel bíró művet, de színpadaink elárasszva felültes vigjátékokkal üres bohózatokkal és eredeti operette-librettókkal. Hiába, a komoly színmű teremtéséhez magas műveltség, alapos ismeretek és határozott tehetség elkerülhetlen kellékek, a népszínmű-irodalom kifogyott az inventióból mert minden népalak kiaknáztaott és csak ismételni tud, de újat teremteni nem. Nem csoda hát, ha azok, akiket ama bizonyos j e n e s a i s p a s q u o i szindarabírára kényszerít, a színmű-irodalom torzszülöttéhez, a bohózatok folyamodnak, mert hisz az operette szöveg sem egyéb. Ehez nem kell más mint egy kis színpadi ismeret, egy kis szellem és a szükséges írószerek.

Megyeri Dezső színész, színpadi ismeretei tehát meg vannak a gyakorlati életéből. Írt már egy pár bohózatot; egyet az „Özvegy k i s a s s z o n y“-t volt alkalmunk az évad kezdetén látni és már abban észrevettük, hogy Megyeriben nem hiányzik a szellem és a találékonyság, de a hadvezéri tehetség sem, mert a szindarab íráshoz szükséges csekély kellék-hadával nagy taktikával tudja megtámadni a külföldi hasonfajú irodalmat és annak egyes helyzeteit és alakjait anektálni. Mióta pedig a darabjait fővárosi színpadok adják elő, telik a szükséges írószerekre is.

De Megyeri, a színész és az író, compositeur is. Darabjaihoz saját maga csinálja a zenét is. Az „Özvegy kisasszony“-ban előforduló keringő, a „Katonás k i s a s s z o n y“-gyakran kedves dallamai már sejtetik velünk, hogy tud dallamokat teremteni, de van érzéke a rythmus és a harmonia iránt is, az „ötödik pont“ zenéje pedig oly haladást mutat, mely feltevésséinket határozott megállapodássá emelte. E darabjal Megyeri belépett a számottevő zene-szerzőink sorába.

Az „ötödik pont“ me-éje a következő:

Versaillesben vagyunk XIV. Lajos uralkodó alatt, midőn a nagy uralkodó felett a már nem fiatal Pen Mars hercegnő uralkodott. Beaulieu hercegnek egy este tudtára adták, hogy másnap nősülni fog, reggel 8 órakor felolvastak előtte egy házassági szerződést és 9-kor már férje lett a bájos Clarisse-nak, Fauvigny hercegnő leányának, de midőn férji jogaira hivatkozik, felesége nevetve utasítja vissza, anyósa pedig elő áll a házassági szerződés ötödik pontjával, mely így hangzik: „Esküvő után az ifjú pár elkülönítették és a herceg nejét csak anyja jelenlétében láthatja mindaddig, míg huszadik évét el nem éri.“ Az újdonsült férj ugyanis még csak 15 éves. De szívében és fejében már 20 évesnek érzi magát és szép feleségével szemben követeli, hogy olyan férj legyen ő is, mint akárcsak más. Fauvigny hercegnő nem tágit, Clarisse pedig, kit férje felszólít, hogy szökjék el vele, visszautasítja, bevallva, hogy nem érez szerelmet iránta, mert csakis oly férjet tudna szeretni, aki férfiú, akit mindenki tisztel és aki az ő büszkesége legyen, de ilyen gyermeket csak kinevet.

— „Megházasodni és feleség helyett csak egy anyóst kapni, ez súlyos családi csapás“ — gunyolódik Bouquillon lovag, aki szintén érdeklődik Clarisse iránt, habár egy udvarhölgynek Rogernak jegyese és beavatja a gyermek-férjét az élet titkaiba, megtanítja, hogy lehet nőket hódítani. A herceg mohón kap a tanácsokon és bosszút forralva felesége irányában, követi Bouquillon tanácsait és egyszerre mindjárt két nőnek is ír szerelmes leveleket. Ezek egyike Bouquillon jegyese Roger k. a., a másik Del Estrapade báróné, egy vagyonos fűszeres-özvegyből lett arisztokrata. Mindketten meg is jelennek a herceg lakásán, a ki siet ezt felesége fülébe juttatni és általa valamint anyósa és az egész udvar által meglepeti magát, számitva arra, hogy a szerelmi kalandot párba fogja követni, ez pedig már elég férfias. Clarisse csakugyan feltékeny lesz, kis férje kezd naggyá nőni szeméi előtt, de még inkább szívében és midőn a párba csakugyan megtörténik, felkeresi a Trianon szökőkutas kertjében férjét, beismeri szerelmét neki és az ötödik pont meg van szegve. A jó király az akkori erkölcsököz képest nemesen elnézi a dolgot sőt Beaulieu herceget kinevezi ezredessé is és Clarisse most már büszke az ő férfi-férjére.

Ügyes, pikáns kis mese, mely mindvégig képes az érdeklődést ébren tartani. Ez azonban nem a Megyeri érdeme, mert ez a szöveg francia eredetű, ő csupán anektált ismét. A főszereplő 15 éve dacára oly okos lurkó, hogy nem is csudálkozunk halucsiágain, melyeket még természetesen is találunk, miután így be lett a házasság kötelékébe fonva. — A meilikalakok Bouquillon lovag, a francia udvaroncok típusa, az öreg Del Estrapade báró és az ő nyárspolgári származású és nyárspolgári modoru ifjú felesége, valamint az öreg hercegné igen mulattatóak.

A zene mint már említettük, igen kedves. Sok és változatos számot tartalmaz és ha itt ott rá is ism-rünk a bécsi vagy francia eredetre, mindig élvezünk mellettük. Mindjárt kezdetben megnyer bennünket Bouquillon belépő dala friss és melodikus mazurka ütemben „A szerelem főiskolájában mester vagyok“, a báróné belépője (keringő és polka française), duettje a báróval, aztán a legértékesebb szám: a herceg entréedala pizzicato-típusú és keringő, az első felvonás végén a zenekar által temperáltan vive, a következő refrainnel:

Az asszony esőjja
A szív adója
Minden csók között ez az ideál,
Csalfa, negédes
Kábitó, édes
Kegyetlen s mindig szívem talál!

Nagyon kedves a második felvonásban, a Bonjour szerenád, szép a herceg és a báróné duettje és a finále. A harmadik felvonás már gyengül, de egy tercett és a kardária ebben is kiemelkednek.

A mi a zenemű hátrányára válik, az a különös körülmény, hogy nincs benne sem a tenoristának, sem a barito-

ristának dolga. A komikusok, kik pedig nem igen vannak mindig hanggal is megáldva, éneklék a férfi parthieket és így azok szépsége nem is érvényesülhet teljesen.

Telt ház nézte meg a premiéret és tetsszettel fogadta a darabot, melynek egyes mulattató jel-neteit, valamint a szebb énekrészeket meg tapsolta. Ez elismerésben a szereplőknek is része volt. K. K o p á c s y Juliska charmant hercegecske, T i s z a i n é remekül játszta a bárónét és a két udvaroncokkal együtt, kiket A n d o r f f i (Del Estrapade báró) és K r é m e r (Bouquillon lovag) jó humorral ábrázoltak, szolgálták elég nevetni valót. L o c s a r e k n é ismert jóízű modorában adja az öreg hercegnőt, míg a fiatal G a l y a s i Paula játszta szerepéhez méltóan. — Jelentékenyebb szerep jutott T a k á c s Jolánnak Roger udvarhölgyben és szépen meg is állta helyét. P á l f f i Irma fess kis apród, P ü s p ö k i diskkrét komornyik. R ó z s a h e g y i a csacsogó fodrász rövid szerepében kellett élnék derültséget. — Az egész együttvéve elég élvezetet nyújt és érdemes a megismétlésekre.

Mandel Vilmos.

Helyi hírek.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő-hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felekek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. meteorologiai Intézet időjelzése a debreceni távirahivatalnál január 3-én: Enyhe fagyponktörül hőmérséklet.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva van pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

A Göncy-egyesület „Olthon“-a (Keresk. Akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig T a l á l k o z á s ugyanott szerdán és szombaton délután 3 órától 5-ig.

A debreceni állami időjelző állomás jelentése. 1894. január hó 31-én reggeli 7 órakor Hő mérséklet 00.2 C. fok. Légnymás 765.3 millim. Szélirány — Csapadék regnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig — millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 2 fok. Legalacsonyabb hőm. — fok.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Séta-hangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órakor. Február 2. d. e. 11 órakor érkezik a tisztviselő telep tárgyalás, a jogász- és tisztviselő-körbe.

Febr. 4. Négyszöglet az egyházipolitikai reformok mellett a városházán d. e. 11 órakor.

Február 10. d. u. 5-kor S z ü c s Mihály gazd tanint. tanár felolvasása.

Február 10-én esküdtészi tárgyalás (V e r e s Lászlóné V é r t e s i Gyula és L. H o r n y á k Viktor ellen.)

Február 15-én esküdtészi tárgyalás. (Csurka János és M a n n ó Kálmán P a p p László ellen.)

Febr. 18. A köcsönös segélyző egyesület közgyűlése.

Farsangi naptár.

A vasuti üzletvezetőségi tisztviselők bálja az egyetem javára, az „Arany Bika“ dísztermében február 1.

A debreceni jótékony nőegylet katonabálja február 3-án.

A depr. iparos ifjuság önképző egyesületének zártkörű táncvigalma február 3-án.

A közműves ifjuság táncvigalma a „Margit“-fürdő dísztermében, február 3-án.

Az Evang. filléregylet tea estélye a „Koroná“-ban, február 10-én.

A Margit-fürdő személyzetének táncmulatsága a Margit-fürdőben febr. 10-én.

A fodrászok táncvigalma a debreceni egyetem javára, a „Margit“-fürdő dísztermében február 11-én.

A zsidó ifjuság iskol. bálja az „Arany-Bika“ vendéglő dísztermében február 17-én.

Hangverseny a debreceni egyetem és az EMKE javára a színházban február 23-án.

— Fiume—Debrecen. Dall' Asta Szaniszló, Debrecen lelkes barátját Fiumében, Debrecen közgyűlésének több tagja tudvalevőleg sürgönyileg üdvözölte az egyházipolitikai reformok ügyében kifejtett akciójának alkalmából.

Dall' Asta ur ma a következő távirati köszönetet intézte Lengyel Imréhez, mint a ki a sürgönyt első helyen írta alá:

„Lengyel Imre, Debrecen.

Ezer köszönet önnek és a többi uraknak, kik az egyházipolitikai kérdésben tanúsított magaviseletemért táviratot intéztek hozzám. A fiumei képviselőt külföldi pártokból áll, de a táviratozó urak meg lehetnek győződve, hogy a magyar polgári szabadságot illető kérdésekben most és mindig egyesülve leszünk. Ezer üdvözet!”

Dall' Asta, ügyvéd.

Fiumének a debreceni egyetem javára tett hatszáz koronás alapítvány tárgyában pedig a képviselőtestület első alelnöke a következő levelet intézte Simonffy Imre kir. tan. polgármesterhez:

„Nagyságos ur!

Örvendek azon tiszteletnek, hogy értesíthetem Nagyságodat, miszerint ezen városi képviselőt folyó hó 12-én tartott gyűlésében az önök városában létesítendő egyetemhez 300 forinttal hozzájárulni határozta el.

Kegyeskedjék velem tudatni, kihez és mikor küldjem meg a fent megnevezett összeget.

Hazafias üdvözlettel

Fiume. 1894. január 20.

Az I. alelnök.

Nagyságos Simonffy Imre kir. tanácsos, Debrecen sz. k. város polgármesterének,

Debrecen.

Örömmel értesülünk Fiume és Debrecen barátságának mindezen szép jeleiről.

— A debreceni egyetemre ujabban következő adományok folytak be a kollégiumi pénztárnál: Péterfia 2-dik tizedéből Zimmermann Gyula és Dávid Mihály gyűjtő ivén 48 korona és 40 fillér; ugyanezen iven ifj. Vértessy János öt évre évi 2 korona járulékra kötelezte magát. A tisztviselői di egyház 200 koronát küldött. A Debreceni Ellenőr szerkesztősége és Dall' Asta Szaniszló fiumei ügyvéd 20—20 koronát, a mándi ref. egyház 61 a nagygeci egyház 16 és a domai egyház 4 koronát adományoztak.

— A debreceni takarékpénztár új részvényeire, melyek 3000 korona árban kibocsátottak ki, tömegesen folynak az előjegyzések. A régi részvények tulajdonosai, akik tulnyomólag debreceniek, legnagyobb részben igénybe veszik az új részvényekre vonatkozó elővételi jogot, — így remélhető, hogy az új részvények nagy része is debreceniek kezében marad. — Helyből és vidékről is többen előjegyeztették már magokat olyanok, kik eddig nem voltak részvényesei a hatalmas pénztárnak. — Ezek azonban csak akkor vétethetnek közgyűlési határozat értelmében figyelembe, ha a régi részvényesek nem tartják meg az összes ujonnan kibocsátott részvényeket. A jelentkezési határidő március 1-jén telik le, amikor az első fizetési részlet is esedékessé válik. A régi részvényesek helyesen cselekednek, ha a részökre megküldött blankettákat már előbb beküldik az igazgatósághoz, hogy ez tájékozhasa magát és az új részvények utáni jogosítványokat idejében kiállithassa.

— Díszes esküvő Tegnap délután 4 órakor díszes esküvő folyt le az ev. ref. nagytemplomban, mely alkalommal társas köreink egyik legbályosabb jelensége, J a b l o n c z a y Ilona

Kisasszony
Ricekl
Béla kö
ügyvéd
rökbén
tást Kö
ref. egy
násznép
Szakszaj
m o n t
Nyoszoly
Gizella
B r u n
Lenke I
gitka S
tak: C
Vincéve
jegyző
özv. F
kir. kö
M á r k
n e r
g o t a
M á r
Istvánn
M á r
t o u
Henrik
szel, J
j e r J
S z i k
törzsor
a menn
Rósika,
igazgat
vel, R
tanács
k ó S
P a k
S i m o
véd stb
fűrdő t
diús uz
nyole ó
vendég
dicserő
sok toa
S i m o
S p e t
A toas
Vacsora
gy a r
hajnali

5 órak
elnök v
Á r m ó
tanár,
R i c e
kir. ta
törvény
megyei
megyei
ajánlat
kir. ité
Mihály
főnök,
árment
n a i k
z i n c
pályaké
rozmán
Debrec
nozot k
g o z s
tatott;
„K o m
é l e t
melyek
hály IV
r á g l
nyerte.
verses
dalm
közül a
4 arany
a másó
hitközs
építet
a Kápo

kisasszony, özv. Jablonczay Kálmáné, szül. Rickl Mária leánya kelt egybe dr. Palla Béla közjegyző helyettes, reményteljes fiatal ügyvéddel, dr. Palla Miklós, a széles körökben ismert orvos fiával. Az esketési szertartást Könyves Tóth Kálmán, a debreceni evang. egyház aranyzavú lelkésze végezte. — A násznép 85 főből állott; nászasszony volt dr. Szikszay Szabó Józsefné, násznagy Simonffy Antal kir. járásbíró. P.-Ladányból Nyoszolyó leányok és vőtegyek: Jablonczay Gizella Csánády Györggyel (Budapest), Brunner Malvin Rickl Gézával, Sz. Szabó Lenke Dragota Miklóssal, Szikszay Margitka Szabó Lászlóval. A nászmenetben voltak: Csánády Györgyné (Budapest) Spett Vincével (Budapest), Paksy Imre kir. közjegyzőné dr. DesCombes Henrik ügyvéddel, özv. Fábricius Gézával Paksy Imre kir. közjegyzővel, özv. Szikszay Józsefné Márkus Gusztávval (Sz. Somlyó), özv. Brunner Edéné Simonffy Emillel, Dragota Ignác nejevel, Simonffy Emilné Márton Kálmán ügyvéddel, Simonffy Istvánné Vastagh Gyulával (Budapest) Márkus Gusztávné (H.-Somlyó) Márton Imre ügyvéddel, DesCombes Henrikné, Simonffy Béla kir. alügyészei, Jablonczayné Emma Pájer Józseffel, dr. Palla Miklósné dr. Szikszay Szabó József ny. honvéd törzsorvossal, továbbá Jablonczay Kálmán menyasszony testvérbátyja. Dusóczki Rósika, Domokos Kálmán gazd. tan. igazgató nejevel, Szikszay Gyula nejevel, Ruttner Emil kir. posta és távirat tanácsos a vőlegény sógora (N.-Váradi), Boczkó Sámuel rendőr főkapitány és neje, Paksy Imre kir. közjegyző, — Simonffy Viktória, Simonffy István ügyvéd stb. Esküvő után a násznép a „Margit“ fürdő telepre hajtatott, melynek dísztermében dus uzsonna várakozott az érkezőkre. Este nyolc órakor volt a nagy díszszertartás a vendéglős által Budapestről hozott szakácsot dícsérő, fényes vacsora, melyen az ifjú párért sok toasztot mondtak. Felköszöntötte őket Simonffy Imre kir. tan. és polgármester, Spett Ferenc Csánády György és többen. A toasztokra főbbször választott a vőlegény vacsora után táncra kelt az ifjúság a Magyar testvérek zenéjével, mellette vígan jártak hajnalig.

— **A kaszinó választmánya** tegnap este 5 órakor ülést tartott Karap Mór kaszinói elnök vezetése mellett. Az ülésen jelen voltak Ármós Bálint, Géresi Kálmán főiskolai tanár, Nyers Lajos kir. ítélő táblai bíró, Rickl Antal, Szunyogh Sándor kir. tan. pénzügyigazgató, Nagy Károly törvényszéki bíró, Veszprémy Zoltán megyei tb. főjegyző és Budaházi Endre megyei tb. főszámvevő. A kaszinó új tagjaiul ajánlottak és bevették Szeghő István kir. ítélő táblai tanácselnök, Latinovics Mihály kir. főmérnök, államépítészeti hivatalfőnök, Várady Géza az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat mérnöke. A Csokonaikör irod. szakosztályának a Kázinoczay pályázatára kitűzött pályakérdésekre érkezett művek feletti határozománya alapján a választmánya „Népmonda Debrecen multjából“ című három verses dolgozat közül az első díjjal, 8 arannyal a Jánosy Zoltán főiskolai szénioré jutalmaztatott; a második díjat nem adták ki. — **A „Komáromy Csipkés György életrajza“** feladata négy mű érkezett, melyek közül az első díjat a Szabó Mihály IV. éves theologusé, a másodikat Vírág István, szintén IV. éves theologus nyerte. Elhatározták továbbá, hogy az idén a verses pályázatra („Satyra a modern társadalm életéből“) a jutalom díjakat, melyek közül az első díj eddig 8 arany, a második, 4 arany volt — telemeik az első díjat 10, a másodikat 5 aranyra.

— **Uj ritális fürdő.** A debreceni izraelita hitközség ez év folyamán egy emeletes iskolát építette hatvan ezer forint költséggel a Kisujtca és a Kápolnási köz sarkán lévő összevásárolt tel-

kekre, a királyi tábla közelében. A sarok telken lévő apró marha vágó dísztelen deszkafészt és a nem régen épült ritális fürdőt pedig ugyanekkor beszűnteti, illetőleg a Pásti közben megvásárolt 1567 és 1568 sz. telkekre, az orthodox zsidó templom szomszédságában új ritális fürdőt és apró marha vágó helyiséget épített, a közegészségügyi követelményeknek és a jó izlésnek megfelelően. A hitközség a fürdő és vágóhely áthelyezéséhez kéri a hatósági engedélyt. kötelezve magát arra is, hogy a megnyitásban a Pástiköz még nincsen csatornázva, Nagyujtcaig saját költségén épített egy kis méretű csatornát, ha pedig a rendes utcai csatorna terve már készen, építéssel rendelve volna, a költségek fele részének viselését magára vállalja. Ez az építkezés közelebb viszi a megvalósuláshoz a Pásti köznek a már elfogadott szabályozási vonal szerinti kiszélesítését, mert most már csak a két szöglet háza vár újra építésre.

— **Számonkérőszék.** A városházán megtartották meg a félevenként szokásos szontralis széklet, melyen a tisztviselők mult félévi tevékenységét vizsgálták meg gróf Dégenfeld József főispán és a közgyűlés által megbízott Lengyel Imre és Steinfeld Antal bizottsági tagok. A számonkérőszék ülése ma egész napon tart.

— **Ösztöndíj tanító képezdészeknek.** A Bécsen fele 100 frtos ösztöndíjak öt állomásra pályázhatnak az országban levő bármely tanítóvagy tanítónő képezde növendékei vallás különbség nélkül. A kellően felszerelt s a kultuszminiszterhez címzett folyamodványok a debreceni tanító-képezdenél az igazgatónál adandók be 1894 március 1-ig.

— **Tisztviselő telep.** Tisztelettel kérem mindazokat, kik a tisztviselő telep iránt érdeklődéssel viseltetnek, hogy a további teendőket megbeszélése céljából a „Jogász és tisztviselői kör“ helyiségeiben f. évi február 2-án d. e. 11 órakor tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. — Debrecen, 1894. január 31. Harmath Gergely a tisztviselő egyesület igazgatója.

— **Hirtelen halál.** Biró Mór kereskedő tegnap hirtelen meghalt. A legjobb erőben levő fiatal ember halála általános részvételt kelt.

— **Öngyilkos leány.** Tóth Ágnes léltai illetőségű 23 éves cselédleány ki Jancsó Lajos Mester utcai szárszabónál volt alkalmazásban, tegnap a konyhában eszméletlenül esett össze. A leány szájából erős phosphor szag áradt ki, mire gazdája jelentést tett az I. sz. kerületi rendőrségnek a honnan dr. Balányi Ede ker. orvos Kerekes Gusztáv rendőrségi irnok kíséretében csakhamar megérkezett. Az orvos mérgezést, constatált, s azonnal beszálította a betegét a kózkórházba, ahol az rövid idő múlva meghalt. A boncolásnál kiderült, hogy a leány több nap óta apjánként vette magához a gyufaoldatot, s ha segítség korábban érkezett volna is, lehetetlen volt megmenteni. Levelet, vagy a mi tettenek okára világot vethetett volna, nem hagyott hátra.

Vegyes hírek.

* **A szatmári rabló gyilkosság.** A szatmári rablógyilkosság tetteséről. Ujj Borbála cselédleányról és kedveséről Frank Rudolf rostássegédéről érdekes dolgokat írnak Szatmárról. Ujj Borbála, — a mint már távirati rovatunkban jeleztünk hétfőn — délelőtti részletes vallomást tett — a vizsgálóbíró előtt arról, hogy milyen módon követték el a borzasztó gyilkosságot. A leány elmondta, hogy ő mindvégig ott volt a gyilkosságban, de tényleg nem vett részt abban. Kedvese először is az asszonyt, Spornyi Gyulánét, azután a nagyobbik gyermeket fojtotta meg. Mikor a kedvese megragadta a legkisebb gyermeket, vallotta Ujj Borbála, könnyörögni kezdett az életéért, mert nagyon szerette a gyereket, de a gyilkos nem kegyelmezett meg a gyermeknek, mert „már fecsegni tud és ismeri őt.“ Mikor látta, hogy Frank a kis gyermeket is megöli, elájult, úgy hogy kedvesének hiteges volt kellelt őt ájulásából feloldosolni és magához térítenie. A leány

még egy más, tervezett gyilkosságról is tett említést. A vallomás jegyzőkönyvébe vétele után dr. Papolczy Gyula vizsgálóbíró, több hivatalos személylyel, Ujj Borbálával együtt kedvese lakására ment, ahol a leány átadta a lakásban elrejtett elrablott tárgyakat. Az utcán roppant embertömeg kísérte a gyilkos cinkostársát, miközben lakására kísérték. A falba betapasztva találták meg Sporniektől elrablott aranyórát és gyűrűket. A postatakarékpénztári könyvet és sorsjegyet, a leány vallomása szerint a bűnösök elégették. Frank Pált még eddig nem sikerült vallomásra bírni s arról sem tud még, hogy a leány mindent bevallott. Mikor tegnap kihallgatás végett a vizsgálóbíróhoz kísérték a börtönből, a gyilkos hirtelen kiragadta az egyik börtönőr kezéből a fegyvert, hogy agyonlője magát, de öngyilkossági kísérletében megakadályozták. Tudósító egyuttal megjegyzi, hogy Nagy Imréné holttestének exhumálásánál kiderült, hogy ő is gyilkosságnak lett az áldozata és a Sporni család tagjaihoz hasonló módon, zsínnal fojtották meg. Erre a negyedik gyilkosságra nézve, melyet minden valószínűség szerint szintén Frank követett el, még sem őt, sem Ujj Borbálát nem hallgatták ki. — Értésülünk továbbá hogy Papolczy Gyula törvsz. bíró a vizsgálatot 9 nap óta vezette s a gyűjtött adatok terhelő súlyával igyekezett a vádlottakat vallomásra bírni; ámde minden kísérlet eredménytelen volt Frank Pállal szemben. Ő ugyanis csendőrnél volt ezelőtt s igen jól tudja, mit tesz az: minden t t a g a d n i! Szerencsésebb volt a vizsgáló bíró Ujj Borbálával szemben, ki végre belátta, hogy eddigi magatartása tarthatatlan, a hullámok mármár összezapódtak feje fölött. A három áldozat kivégzése után átkutatták a szekrényt s mután pénzt nem találtak, vártak míg hazajön a kaszinóbul Sporni Gyula, ki mindig hoz magával pénzt haza, de mivel a kaszinóban reggelig folyt a mulatság, a főpincér haza nem mehetett, s így megmenekült a biztos haláltól. — Bevalotta, hogy még többben voltak kiszemelve a végre is hajják bücsös szándékukat, ha lépre nem kerülnek. — Papolczy a tett beismerő vallomás alapján elkísértette Ujj Borbált arra helyre, hol a rablott tárgyak állítólag el lettek rejtve. A gyilkos nő Kiro János rostás házába vezette a rendőrséget, a hol Francz szolgált, s itt a rablógyilkos szobája melletti padlás szobá falában a téglák között megtalálták az aranyórát láncostól, a függőket és a három gyűrűt, — melyek között egy karika-gyűrű, monogrammal volt ellátva. Az ellopt két Bazilika-sorsjegyre és a 300 frtos postatakarékpénztári könyvekre vonatkozólag úgy nyilatkozott Ujj Borbála, hogy azokat még azon vasárnap éjjel megégették a Francz Pál lakásán.

* **Magyarország legnagyobb földbirtokosa** hunyt el közelebb herceg Eszterházy Miklós személyében, a ki Pál hercegnek, az első felelős magyar miniszterium külügyminiszterének volt a fia. A közéletben keveset szerepelt. Mindig az volt a főtörökvése, hogy a hercegi ház pénzügyi viszonyait rendezze. Apjának nagyuri költségei roppant összegeket emésztett fel, éppenséggel nem keltett feltűnést, a mikor vagyont székvesztura alá helyezték. Negyvenháromezer négyszög mértőld kiterjedésű birtokain akkortájt 30 nagyobb uradalom, 21 kastély, 60 mezőváros és 414 falu volt, melynek értékét 1860-ban 45 millióra becsülték. A passzívák már 1861. november 1-én 267 millió frtra rúgtak. A birtokok igazgatását eleintén kuratoriumra bízták, mely mindent elkövetett, hogy a hitelezőkkel egyezséget hozzon létre, sőt a király is késznek nyilatkozott arra, hogy hat millió forintot bocsát a kuratorium rendelkezésére a családi alappól. Az Eszterházy hercegi család tagjai megelégedtek azzal, hogy valamennyien mindössze 239.000 forintot kapjanak évi járadékul, de mindez nem használt. Végre Eszterházy-sorsjegyek kibocsátása révén nagyobb kölcsönöt kötöttek, aminek következményeképp 1864-ben az egész hercegi vagyont zár alá helyezték. Ily nyomasztó anyagi viszonyok közt vette át herceg Esterházy Miklós atyja halála után a

majorátust. És még ezután is sok ingóságok kellett tudni, amely nem tartozott a zárgondnokság te ügylete alá. Így Bécsben az egyik hercegi palotát és a híres képtárt valamint a kisvárdai és a 10 faluból álló nyolcvan ezer holdas derecskei uradalma, mely utóbbit Tisza Kálmár, Móric Pál és Lovassy Ferenc vásárolták meg, az uradalom kabai és derecskei birtok részeivel pedig az uradalom akkori bérlelt kárpótolták.

* Széngázzal megmérgezett csendőrök.
A szoboszlói csendőrörsön a napokban olyan szorencsétlenség történt, melynek majdnem az egész örs áldozata lett. A csendőrök ugyanis este lefűtöttek, s a közös hálószoba kályháját közönséggel jól megrakták. Éjjel az egyik közülök felkelt s a sötétben nekiment a kályháakazonban nem vette észre, hogy a kályhacsövét kimozdította helyéből. A kimozdult kályhacsövön keresztül akadálytlanul ömlött ki a fűtő széngáz a szobába s csakhamar színültig telt a szoba a gyilkos gázzal. Az alvó csendőrök természetesen nem vették ezt észre, hanem a felébredt szakácsné jött rá a dologra s nyomban fel is költötte a másik szobában alvó őrsparancsnokot. Az őrsparancsnok belépve, Györfi és Schmuck csendőröket már teljesen önkívületi állapotban találta, a többiek is elkábultva feküdtek már szerteszét. A lakonyában nemcsak magok a szoboszlói csendőrök voltak, hanem ott volt még egy két főből álló tetétleni járőr is. Az elkábult csendőröket ezután kivitték a szabad levegőre, ahol orvosi ápolás mellett nagysokára eszméletre tértek.

Közönség köréből.*

(Köszönetnyilvánítás.)

Boldogult férjem Kántor István ev. ref. lelkész végtisztességtételén a temetési szertartásnál közreműködött nagytiszteletű és tiszteletes lelkész és tanító uraknak, általában a temetésen megjelent tisztelt közönségnek, különösen pedig az érdemes előjárásának a reám mért súlyos csapás feletti bánatomban tanúsított részvételeért e lap hasábjain mondok szívből fakadó halás köszönetet.

Bihar-Saáp, 1894. jan. 30.

Özv. Kántor Istvánné

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

„Doktorrá fogadom.”

Tessék elhinni, nem olyan csekély dolog az, mikor az embert legkevesebb 17 évi keserves törekvéseinek jutalmául az egyetem rektora és dékánai e szavakkal ünnepélyesen a tudomány lovagjává avatják. Hány vizsgán, mennyi drukkon kell addig keresztül menni a szegény halandónak, míg odajut, hogy azon édes gondolatmal mehet ki az egyetem kapuján (melyen különben talán nem is járt olyan tulságos sokat be és ki), hogy hál' Istennek, nem kell már többet szent áhitattal vagy szorongással járni annak hosszan futó folyosóit, nem kell jockeiknak tekinteni tanárait, kik annyiszor meghajtották azon a zöld posztós gyepen, valóágos akadályversenyt inscenizozva, melyre egész nyugodt lélekkel lehetett volna fogadni a totalisaturnél. (Bizony jó keresete lenne annak az urnak)

Boldogságtól sugárzó arccal megyünk végig az ismerősök, jó barátok sorain, kik eljöttek vagy irántunk való érdeklődésből, vagy kíváncsiságból, végig nézni azt az ünnepélyes avatást, melynek furcsaságairól s ennél fogva érdekességéről már annyit hallottak.

A teremben iparkodik mindenki lehetőleg az első sorokba jutni, mert ki lévén irva: „Eskünel mindenki köteles állni” — a hátul levők bizony nem sokat látnak ép a legérdekesebbjéből, különösen ha az első sorokba jutnak a magas, óriási tolldiszszel ellátott kalapos hölgyek.

Mert a közönséget legnagyobbbrészt hölgyek képezik. Az ő érdeklődésük irántunk a legkedvesebb, s ők érdeklődnek leginkább a ceremóniák iránt.

Az ünnepelt majd egyik, majd másik ismerősével vált egy pár kedves szót, a közönség soraiban is élénk beszélgetés folyik, míg meg nem szólal a díszbe öltözött rektori szolgálta:

— Kérem a közönséget, legyen egy kissé csendesebben, hogy a jelölt urakat „kitanit-hassam!”

S tényleg nagy komolyan magyarázgatja, hogy mit, s hogyan kell tenni.

Ki fogja a beszédet intézni az avatós-tülethez? ez egyik kényes kérdés. Majd a leg-hosszabbat, majd a legnagyobb bajuszt kapacitálják ezen a címen, de végül akad egy hittudományi doktor is, s „ecclesia praecedat”, ebben mindnyájan megegyeztek.

Félkörben áll a frakkban, balkézén fehér keztüvel megjelölt 10–12 jelölt. Belép az egyetem rektora, s a négy kari dékán, nyakukban a súlyos arany láncca, az egyetem s a karok jelvényeivel.

Helyet foglalnak a zöld asztal mellett. Az előbbi dévaj boldogság helyébe boldog komolyság ül a jelöltek arcán. Elölép a szónokká megválasztott, s egy táblácskáról olvasva, — felkéri a rektort, s a tanácsot, hogy a kiállott vizsgák alapján beannünket doktorokká avasson.

A rektor szinte egy táblácskáról olvasva (mert szigorúan előírt formula) fölhi, hogy mielőtt az megtörténne, lépünk elő, s a szolgálta által tartott óriási ezüst bunkósbotra, melyen drágakövekkel kirakva szűz Mária diszeleg, — jobb kezünk két ujját reá téve mondjuk el a hittudományi dékán által előmondandó esküt.

Ebben megfogadjuk, hogy az egyetem tanári kara iránt mindenkor tisztelettel visel-tünk, a tudományt tehetségünk szerint elő-mozdítani iparkodunk s hazánk üdvére, nemze-tünk javára fogunk mindenkor törekedni.

Ennek megtörténével helyünkre megyünk s előbb a jogtudományi dékán, azután a rektor maga elé téve az átszarmaztatott királyi hatalmat jelképező kalpagot, ő Felsége, a király-tól nyert hatalmánál fogva doktoroknak nyilvánít, s felhi bennünket, lépünk hozzájuk, hogy egyenként kézfogással doktortársakul fogadjanak

Hogy milyen sorban törénjék a kézfogás az is elő van írva; első a rektor, azután a hittudományi, harmadik a jogi, negyedik az orvosi s végül a bölcsészeti dékán „fogadj doktorrá”

Helyünkre menvén, a szónok köszönetet olvas a második táblácskáról, mire a rektor néhány színtén előirt buzdító szót intéz hozzánk, s egyhangu éljennel világnak bocsát, azaz a gratulációk özönének, mert ettől kezdve jogosan fogadhatja el azt az ember, bár előlegezni is lehetne, meg szokták is, mert az utolsó szigorlat után már nincs akadály.

Ha papa mama ott vannak, azok örömkönyek közt ölelik át kedves fiukat, ki most már „tudós”-sá van „kinevezve”, mert doktor voltaképp annyit jelent, hogy tudós, bölcs.

Néha azután lát az ember igen kedves jeleneteket is, amikor csupa gyöngédségből szeretne kámforra változni, hogy előmzdít-hatná annak a kis szőke türtü lánykának szeméből a sugárzó csókok kiutalányozását.

A megfelelő baksis után hozzájut az ember a kutyabőröz, s boldogan távozik el szenvedéseivel színhelyéről, hogy ezután két betűvel hosszabb nevet írjon magának.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

(Folytatás)

97.

HARMADIK KÖTET.

XLVIII.

— Midőn Heysem kezdett rendszeresen ide járni, nem figyeltem jobban reá, mint a többiekre, a kiket te elfogadtál, csak sokára látszott előttem a többiek felülemelkedni. Te szívesen társalogtál vele; midőn ő elment, te szüntelen dicsérted őt; ő jó volt hozzád, tiszteletteljes, előzékeny, és midőn anyjáról beszélt, azt oly gyöngédséggel tette, mely szívreható volt. Ő tetszett nekem, és midőn szemeit az enyimekre függesztve talájtam, az boldoggá tett, de nem

hittem, hogy szeret, s nem mondtam magamnak hogy őt szeretem. Nem gondoltam arra, csak hogy gyönyörrel láttam őt megérkezni ismét gyönyörrel láttalak téged az ő társaságát keresni. Emlékezhetsz azon estékre, melyeket hárman együtt töltöttünk, ti a Gironde-munkálatokról beszélgettetek, és én hallgattalak titeket.

— Ő felhasználta elfoglaltságomat, hogy hozzád közeledjék, mialatt én eszméimet magyaráztam neki, ő reád nézett s kétségkívül beszélt is veled.

— Az későbbben volt, hogy velem beszélt. Egy napon azt mondotta nekem, hogy szeret és ő megértette, hogy én is szeretem őt.

Donis megállt s leányát karjánál megfogva, maga felé fordította, égy, hogy teljesen arcába nézhetett, Nehágy másodpercig hosszan nézte őt, azután elbocsátotta karját.

— És ekkor a helyett, hogy tölem kezdet megkérte volna, folytatta magát általad szeretetténi.

— Ő ezen kérést akarta hozzád intézni, de miután ismerte nézeteidet, félt, hogy ő, a ki vagyontalan és állás nélkül van, visszautasított-nék. Akkor utazott el anyja Bourbon szigetere, hogy nagybátyja jelentékeny vagyonát igyekezze megmenteni. Ezen vagyonnak birtokában Fülöp beszélt volna veled. Minden pillanatban várunk egy levelet, mely jelentse, hogy Fülöp az örökös. Ez az igazság, a tiszta igazság.

— Az igazság reád nézve talán mert reményem, hogy hibád elkövetése alatt nem vesztetted el önmagad iránti tiszteleted, gyermeki nyíltságod és őszinteséged; de ez nem igazság reám nézve. Heysem, a ki bátja vagyonát üldözi Bourbon szigetén, üldözi az enyimet Bordeauxban; egyik által remélte megnyerni a másikat, és ezért találta előnyösnek téged elcsábítani.

— Oh! atyám!

— És mic oda más néven nevezem cselekedetét? Ő ügyesen befurta magát hozzánk, hízelt eszméimnek; mialatt én őt hallgattam, ő megszerettette magát általad, remélve hogy oly helyzetbe fog hozni bennünket, melyben lehetetlen lesz őt visszautasítani. Ezt egy gyáva, tolvaj teszi, miután gyengeségemet felhasználta, felhasználja a te fiatalságodat és ártatlanságodat.

— Oh! atyám, én szeretem őt.

XLIX.

Mártha nő volt: erős és elhatározott a küzdelemben, gyenge lett a vesztély elmutával és ekkor megtört idegeinek megrázó befolyása alatt.

Atyjával még tartotta magát, lépésről-lépésre vitatva minden a tért, sőt védelmezve magát; elhagyta őt a szalon ajtajánál, még erős léptekkel ment fel a lépcsőn, a nyugodtság látszatával. De miután s-obájába zárkózott s az ajtókat, ablakokat jól betette, egy karszékre vetette magát.

Ő ismerte atyját s tudta, hogy attól, a mit egyszer kimondott, el nem tér. Lett legyen igaza vagy nem, nyersen vagy vesztisen, ő szigoruan ragaszkodott kimondott szavához, s minthogy ehhez jó emlékező tehetsége volt, soha sem felejtve el semmit, azt a mit kimondott megtette, bármibe került is. Az, a mi előbb nála elv volt, hosszú idő multával és a szokás természeté váltá folytán rögeszme lett, ugy nagy, mint kisebb dolgoknál.

— Menjete, menjete, szölt ő, midőn e tárgy felett tréfáltak vele, nevessetek, nem fogok megharagudni. Csakhogy sorokatok elő nekem sok kereskedőt, kinek szava váltó gyanánt fogadtatik el: én soha sem irtam váltókat. Mindenki tudja, hogy ha én azt mondom: „31-én fizetek”, 31-én lehet jelentkezni.

A déli harangzó kétségbeesése közepette lepte meg Mártát. Nem volt fogalma arról, hogy atyja megérkezte óta mennyi idő folyt le, ő nem gondolkodott nem érzett többé, ő ő sze-zuzva volt.

A harang zugása a valóra ébresztette: le kellett menni. Gépiesen felkelt; de meg volt törve, lábai inogtak, és érezte, hogy feje nehéz és ingadozó.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

* Tolltartó.

Hadnagy: Kisasszony olyan könnyen mozog a táncban, mint a toll.

Kisasszony: Akkor a hadnagy ur a tolltartó.

* Háziasszony. Látogató.

Látogató (Szóhoz akar jutni.)

Háziasszony (Nem engedi, hanem csacsog, fecseg szünet nélkül, szakadatlanul fűről, fáról, toalettekről, barátnekről, színházról, szöktetésekről, viszonyokról, időjárásról stb stb)

Látogató (Közbe akar vágni. Lehetetlen! A háziasszony nyelvecskéje minden kísérletet meghusit. Darál, darál, darál.)

Látogató (A ki már egy fél óra óta ül ezalatt egy-két közbevetett igénél többet nem tudott elhelyezni, feladja a reményt, fölkel, bókol s eltávozik.)

Háziasszony (Utána néz.) Mindig nagyon jól mulatok vele... Igen szellemes ember!

*

Oh, szép a rang és minden földi pompa,
Boldog, ki gyűjthet kincsetek halomba!
Okos, k kertet, házakat szerez,
Földet javít, vagyont mugkészserez!
De az gyűjt legtöbb és legszebb vagyont,
Babérodát annak főjére fond,
Annak legyen megáldva minden lépte:
Ki könyvet ad, könyvet a nép kezébe!

Ábrányi Emil.

*

Halál!... Nem is olyan kellemes, ha megmondoljuk, hogy álmok nélkül fogunk aludni.

A világ a tudomány utján tért el az Istentől s ugyanazon fog hozzá visszatérni; a hypnotizmus az első lépés visszafelé: a természet fölöttiek hite hívése az Istennek.

A ki sokfélélt tud, najlékony; a ki egy-falót tud, buszke.

Hippel.

* Az elektromosság és a gáz árai. Az

„Építő Ipar“ mai számában összehasonlítást közöl a villamosság és a gáz árai között melyből kitűnik, hogy a közhasználatban levő ezer órán át használható tizenhat gyertyás izzólámpák ötvenhat wattot fogyasztanak óránként és így egy órai működésük 28 krba kerül, a mi az ugyanakkorra világító hatással bíró gázlámpának — a legkedvezőtlenebb esetet véve a számítás alapján 1:98 krnyi költségével szemben 51:4 százaléknyi költségdöbbletet jelent, mely költségdöbbletet tehát még — a praxisban jóformán élő sem forduló háromezer órányi maximális égéstartam esetén adandó 35 százaléknyi engedmény sem egyenliti ki. Megjegyzendő még, hogy a gázlámpa 16 gyertyáni fényt állandóan kiadja, míg a villamos izzólámpa fényereje, tudvalevőleg, a használatba vétel pillanatától kezdve állandóan fogy, úgy hogy tényleg nem 16 gyertyányi, hanem átlag csak 13-14 gyertyányi fényt nyerünk, a mi ismét 15-20%-nyi különbözetet jelent a gázvilágítás elsőbbségére. Ha továbbá tekintetbe vesszük, hogy a nagyobb gázfogyasztók szintén részesülnek 10%-ig terjedő eredményben, és hogy a világításra szolgáló gáz alapjára ez év május 1-től fogva 1/3 krral fog szerződészerűleg leszállítottatni, azaz a légszuszvillágítás a jövő évben ismét 9%-al való olcsóbbá, hogy bátran állíthatjuk, hogy a gázvilágítás a villamos világításnál legalább is 40-50%-kal olcsóbb. A motorri célokra szolgáltatott áram költségeit összehasonlítva a gázmotor költségeivel az eredmény az említett cikk szerint a következő: A jó gázmotor lóerőnként egy órában 0.75-0.60 m³ gázt fogyaszt a motorri célokra szolgáló gáz ára Budapesten jelenleg 8.5 kr, f. év május hó 1-étől fogva pedig 8 kr, ugye szerint a lóerő óránként, gázmotorral létesítve 4.8-6 krba kerül, a mi szemben az ezidő szerint legolcsóbban fölvert villamos lóerő 22 krajcárnyi költségével, ennél csak 1/4-ét-1/5-ét teszi.

Érték-tőzsde.

(A debreceni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1894. jan. 30-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	117.50	117.80
vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	127.—	128.—
koronajárdék 4%	94.90	95.40
regále váltásági kötvény 4 1/2%	100.25	100.75
Osztirák aranyjárdék 4%	120.—	121.—
Egységes állam kötvény 4 1/2%	97.75	98.50
Tisza-szegedi 4%-os nyereimény-sorsjegy	141.50	142.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	428.75	429.25
Osztirák hitelbankrészvény	357.80	358.—
Magyar ipar-és kereskedelmi bank részv.	112.75	113.25

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.—	129.—
Osztirák földhitel sorsjegy 3%-os	115.25	116.25
Magyar vöröskereszt sorsjegy	12.25	12.75
Osztirák " " " "	18.75	19.25
Olasz " " " "	13.—	13.50
Bazilika sorsjegy	10.40	10.90
Jó-sziv " " " "	3.10	3.40

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	5.80	5.95
20 márkás arany	12.24	12.28
20 frankos arany	9.94	9.98
Sovereignes	12.50	12.55

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Társai gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósítása a „Debreceni Ellenőr“ részére.

Budapest, január 30.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv szintén gyenge volt, mire az irányzat nyugodt, csendes maradt és a forgalmazott 12000 mm. teljesen változatlan áron talált elhelyezést.

Elaadások:

Tiszavidéki 100-80 mm.	7.75	7.80
7.62 1/2 frt, 200-80 mm.	7.70	7.75
100-79 mm.	7.55	7.60
100-79 mm.	7.55	7.60
7.50 frt.		

3 havi időre.

Zab 6.70-7.20 frt.

készpénzfizetés mellett.

Egyéb cikkek gyenge forgalom mellett nem változtak.

Határidő-üzlet. Dacára annak, hogy a mai külföldi jelentések szilárdabb irányzatról és némileg emelkedett ákról adnak tudósítást, a mi piacunk szokvány határidői inkább lanyha irányzatot követtek, de az árfolyam semmiféle változást nem szenvedett.

Zárlat 1 óra:

B u z a	márc. ápril-ra 1894.	7.33-7.35
	szept.-okt. 1894.	7.59-7.65
R o z s	tavasza 1894	5.83-5.84
Tengeri	máj.-junra 1894.	4.80-4.81
Z a b	márc.-áprilra 1894.	6.74-6.75
Repcze	aug.-szeptre 1894	12.20

Zárlat 4 óra:

B u z a	márc.-ápril-ra 1894.	7.33-7.34
	szept.-okt. 1894.	7.58-7.59
R o z s	tavasza 1894.	5.83-5.85
Tengeri	máj.-junra 1894.	4.80-4.81
Z a b	márc.-áprilra 1894	6.74-6.75
Repcze	aug.-szeptre	12.20

Időjárás: borult, hideg.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Január hó 29. Hizott sertés árák:
I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felüli súlyban) 47.-48. kr, Öreg közép (páronként) 300-400 kilogramm súlyban 47.-48 krig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 50.-50.5 krig. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogramm súlyban 49.-49.5 krig. — Fiatal könnyű (páronként 250 kgm. terjedő súlyban 48.-49. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klg. felüli súlyban) 46.-47 krig. — Közép (páronként 220-280 klg) súlyban) 46-47. krig. Könnyű (páronként 220 klg. terjedő súlyban) 46.-48. krig.

Debreceni városi színház.

Idénybérlet 98. sz. V. Kis bérlet 18 szám

Szordán, 1894. évi január 31-én:

K. Kopácsy Juliska felléptével páros bérletben másodsor:

AZ ÖTÖDIK PONT.

Operette 3 felvonásban. Irta: Megyeri Dezső.

Csütörtökön, 1894. évi február 1-én:

K. Kopácsy Juliska felléptével páratlan bérletben, harmadszor:

U G Y A N E Z.

M Ü S O R:

Pénteken, február 2-án: „Varázsfátyol“, látványos tündérvjáték. (Leszállított helyárrakkal bérletszünetben.)

Szerkesztői posta.

Eltha. A jó Zizim herceg (vagy Dzsem) II. Mohamed török szultán fia volt és anyai ágon rokona Mátyás királynak. E mellett költő is volt, kinek dalait fordításban Erdődi Béla mutatta be. (Szana Tamás „Figyelő“-jében, 1872. évf. 34. szám.) Egyszer bátyjához, II. Bajazid szultánhoz, kinek vetélytársa volt, írta a következő sorokat:

Hogy te mosolygysz rózsáskertben,

Míg forró láng éget engem,

Mi az oka?

Erre Bajazid — a ki szintén himezgette a keleti

poezis virágos szöveget — így felelt:

Hogy trónt adván a sors nekem,

Te haddal jössz én ellenem,

Mi az oka?

Zarándok vagy, azt hirdeted,

S szived mégis trónért eped.

Mi az oka?

(Erdődi B. ford.)

Bámulatos, hogy Zizim alakja, kombinációban véve a Hunyadiakkal való rokonságával, vagy Bajaziddal való versengésével, még nem szolgáltatott tárgyat valamely magyar elbeszélőnek, vagy drámaírónak!

Zenész. Valóban nem tudjuk, mi lett Dobozy

Károly zeneműveiből, melyek (40-50 is lehet a számuk) igazán magyar jellegű kompozíciók voltak. Érdemes felujtani. A szerző különben, kit Boksa Károly és András képeztek ki Debrecenben, 1860-ban halt meg elszegényedve.

B. M. Valószínű, hogy megfejtőink között nem az

a „Dondukoff Korzakoff herceg“ segepel, a ki 1878-ban Bulgária kormányzója volt s megválasztották fejedelmé is, de — mivel a cárnak nem volt inyére — nem fogadta el. Valószínű, hogy a cárnak nincs az ellen kifogása, ha a bolgár rejtély helyett most a „Debreceni Ellenőr“ rejtélyeinek megoldására adná a fejét, de mivel eddig sem a Kaukaszról, sem a cár egyéb provinciájából nem kaptunk leveleket, a nemes herceg nevét valamely olvasónk használja fel — inkább gúnyolják meg a megőrzésére.

Csizmadia Anna és Herkély Aranka

k-ak számrejtélyét szombaton közöljük.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osekonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felölős szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Eladó luczernás.

A szécsényi kertben

3 hold luczernás eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal N.-Hatvan-utca 1092.

153
1894. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1604/1894. P. számú végzése folytán közhírré tétetik miszerint Rie és Frankl bécsi keresk. cég részére Michaelstädter R. debreczeni lakostól 154 frt 15 kr. tőke, ennek 1893. évi október hó 14-ik napjától számítandó 6% kamatai, és eddig összesen 33 frt 95 kr. perköltség erejéig 1893. évi november hó 12-én bíróilag lefoglalt és 95 frt 50 kr-ra becsült bolti felszerelvényekből álló ingóságok **1894. évi február hó 1-én** délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Piacz utcán, Báró Jozsinczyna-féle háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becárou alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1894. évi január hó 28.

Török Péter
bírói kiküldött.

KLYTHIA A bőr apolására. Az arczsin finomítá- sára és szépítésére ZSIRPOR.

Legelegánsabb toilette, bál- és salonpor, fehér, rózsaszin vagy sárga.

Vegyszilg megvizsgálva és jónak találva

Dr POHL J. J. cs kir. tanár által Bécsben.

E ismerő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden dobozhoz csatolva.

1 doboz ára 1 frt. 20 kr.

Szétküldés utánvétel-
vel vagy az összeg
előleges beküldése
ellen.

Gottlieb Taussig,

Főraktár: BÉCS, I Wollzeile Nr. 3.

Kapható Debreczenben BAUM MIKSÁN L és a legtöbb illatszer
és gyógyfűszer üzletekben és gyógyszerárakban.

PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár

BECSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A. „ZUM GOLDENEY REICHSAPFEL“.

Vértisztító labdacok ezeltt **talá nos labdacok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertől készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszertől ajánlatnak és ajánlottak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknél. Végtelenül sokan tapasztalják, hogy a labdacok segítségével az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességekből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségeik után egészségük visszanyerése folytán hozzáuk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekerest az ön fölülmulhatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadják ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsa csodáhatásáért.

Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Harsche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsa kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: En gyermekágyba meghültem, olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodátra méltó labdacsa engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen kifognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerése segítségül szolgáltak.

Knificz Teréz.

Bécs-Ujhely, 18 7. november 9-én.

Milyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondtam, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legtöbb tisztelettel Weinczettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márcz. 27-én.

Tekintetes ur! Alulírott ismétlen kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdacok értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legnehezebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használására önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1883. okt. 8-án.

T. ur! Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorhajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacok csakis a **Pserhofer J.-féle**, az „**arany terealmi almához**“ **cimzett gyógyszerárban, Bécs, I. Singerstrasse 15. sz. a.** készíttetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ár a 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt, 5 kr-ra kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban posta-utalványon eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 kr-ra kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánzóttaknak, ennek következtében keretik **csakis** Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van elátva.

Amerikai köszvénykenőcs gyors és biztos hatású legjobb szer, minden köszvényes és csúszos bajok, u. m. gerinc-agy bántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzaggatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbaknak elismerve. Egy elegánsan kiállított szelencével 2 frt.

Altalános tapasz Steudel tanártól. Utés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacsz, sebés- vagy gyuladt mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva. 1 tegely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fogbalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általános ismert kitünő háziszert, hurut rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 kr., 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszencia (prágai csöpp k) megrottott gyomor, rossz emésztés mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszert 1 üvegecskével 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Altalános tisztító-só Bulrich A. W.-től Kitünő háziszert a rossz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt

Angol csodabalsam egy üveg 50 krajczár, egy kis üveg 12 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit, és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár

Helső vagy egészség só kitünő gyógyszer, gyomo-hurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül, az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereltetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.